

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve
Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyilttór sora 20 kr.

KÖZÉRTDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztői iroda

és
kiadóhivatal:

CIRNER ÉS LINGNER
Főter 38. szám alatt,
hova úgy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Két pásztorlevél.

(E.) Alább egész terjedelmében közöljük két erdélyi egyházfejedelmeknek híveikhez intézett és ezredéves ünnepünk mikénti megünneplésére vonatkozó pásztorlevelét.

Akiket az erdélyi részekben a közelmúltban történt sajnálatos nemzetiségi mozgalmak bánaatosan érintettek; a kiknek szívében némely hivatatlan részéről történt államellenes mozgalom miatt a testvérmagyarok hazaszeretete felől kétely támadt: azokat kérjük, olvassák el ezen körleveleket és látni fogják, hogy azok, kik a nemzetiségek igazán hivatott vezetői, kik ismerik a reájuk bízott nyájnak életét, minden bajait, vágyait és szükségleteit; azok átérzik és tudják, hogy a hazát közösen szeretni, tisztelni kell, tudják, hogy a külön nyelvű nemzetiségeknek egymást szeretni, tisztelni és közös békében együtt élniök kell és méltányolják a múltban elért eredményeinket, hivaikkal készségesen csatlakoznak hozzánk, hogy együtt adjunk hálát a Mindenhatónak, ki megengedte nekünk, hogy sok viszontagság között szerzett birtokunkat ezer éven át megtarthassuk.

Szabó János dr., Szamos-Ujvár hazafias gör. kath. püspöké az egyik körlevél. Klaszikus külső formájánál szebb, magasztosabb belső tartalma; minden hazafit, minden magyar embert lelkesültetés, belső megalégedés kell, hogy eltöltsen, midőn egy idegen ajku nemzetiség főpásztorának ezen körlevelét olvassa, és különösen megnyugtató, hogy míg ily férfiak álianak egyik nemzetiségünk élén

és vezérlik azt, hazánk szebb jövőnek nézhet elébe és ezzel szemben a mindennapi, egyéni önző cselekedetből mesterségesen szított tisztességtelen testvérharcz előidézésére törekvő mozgalom hatálytalanul törpüld el.

Mert mi teszi fontossá, nyomatékosá ezen hazafias levelet? Az, hogy hivatott helyről, oly tényezőtlő jő, ki legalaposabban és jogosan ítél a múlt és jelen felett, ki megesküdt, hogy Isten és emberek előtt a reája bízott népek jóvoltát elősegíteni és jogaiban megvédeni fogja.

Az, hogy e főpásztori levél íróját már nem vezérli semmiféle mellétekintet, amit megirt, önzetlenül írta meg, ragaszkodva az isteni ígéhez, hogy igaz legyen; mert a körlevél írója elérte mindazt, mit tehetségei után elérni remélt, feljutott az egyházi hierarchia legmagasabb fokára, társadalmi téren meg van a kellő tekintélye, anyagiakban független, állásában sérthetetlen és már csak egy fényes multra tekinthet vissza, a jövőben földi kincseket nines mit remélnie, nem vethetik tehát szemére, hogy midőn szép, hazafias levelet írta, kedveskedni akart a magyaroknak, viszontszolgálatot remélve tőlük, oh — — — — — ő már elérte mindazt, amit ember csak elérhet és ezért ha irt, tette ezt meggyőződésből, igazságszeretettel és azért, mert mint egy százezerből álló nemzetiség legfőbb lelki gondozója, méltányolni tudja a multat és ennek nyomdokain akar a jövőben haladni hivaival.

Müller Frigyes, a nagyszebeni szá-

szok egykori híres esperese, most az ágost. hitvallású szásznemzetiségiek hazafias püspöke írta a másikat.

Ismerve szász testvereink magas intelligenciáját, politikai érettségét: rendes körülmények között püspökük hazafias pásztorlevelet természetesen találtuk volna, de most, midőn politikai szédelőgök egy másik nemzetiséget ellenünk uszítanak, annál nyomatékosabbnak tartjuk e kiváló nemzeti- ség hivatott vezérének kijelentéseit, mert a semleges téren álló szászok minden utógondolat nélkül, őszintén elmondhatták volna véleményüket rólunk, ha a román tulzóknek vádjai csak a legkisebb mérvben is igazak lennének, ok, az igazságnak tisztelői nem késtek volna ezt legalább is panaszsképpen felhozni, de ép a körlevél hazafias hangja is igazolja, hogy szabadság és az alkotmány- biztosította jogok tisztelben tartása tekintetében Magyarország a kontinensen első- rendű hatalom.

És így, míg látjuk, hogy az ezredéves ha- zát velünk közösen lakó nemzetiségek hi- va tot t ve z é re i ünnepélyeinkről ily han- gon szólnak, — és állapotainkat a maguk való- ságában ily igazságosan bírálják — nyu- godtak lehetünk, hogy az ellenük szerve- zett ármány csak önbecsüléstünk emeli, ártani pedig nem fog.

Örömmel üdvözljük polgártársaink hiva- tott vezetőinek felhívását és e két pásztor- levelet ezredéves emlékeink legszebbjei közé sorozzuk.

TÁRCSA.

Dal.

Nos, fiuk, ma jó kedvem van,
Nem is bírtok majd velem!
Megmondtam egy szép kis lánynak,
Megmondtam, hogy szeretem.

S az a fő, hogy ő is szeret,
Ámbár ő nem mondta meg,
Hej, de szíve érzeményit
Elbeszéli a szemek.

Éjsötét szép két szemében
Lánggal ég a szerelem.
Lánggal égő lányszerelem!
Ez az igaz elemem!

Mit mondjak rá? . . .

— Chamisso. —

Beesett a szemem, az ajkam, az remeg,
Azt kívánod mégis, hogy szóljak teveled.

Szemed oly csodás, piros az ajkad;
A mit csak megkívánsz, szavad parancsolat.

Őszbe vegyül hajam, a szívem szint' megfagy;
Te, ifju és erős! viruló színben vagy.

Oly nagyon kívánod, hogy szóljak teveled,
Lásd, hacsak rád nézek, remegek, reszketek.

Válaszodra.

Chamisso.

Máskor hallgat picziny ajkad,
S bármit kérdjek, nem felelsz;
Most a dal lány dallamára
Te is édes dalra kelsz.

Ha dalolni én úgy tudnék,
Mint te: száz dalt zengenék!
Dalold el csak, mint szeretlek,
Tiéd vagyok, a tiéd!

Ugy tudok én szép szemedbe
Elmerülni, boldogan,
És ölelni, és csókolni,
De dalolni — sehogyan.

Ha dalolni én úgy tudnék,
Mint te, száz dalt zengenék!
Oh dalold hát, hogy szeretlek
S téid vagyok, a tiéd!

Szóllósi Jenő.

A Barangok.

— Jókai Mór vigjátéka. —

Vig élet folyik most a Vigszínházban. Az ujonnan összeverődött színtársulat nagy ambícióval és szeretettel készül a megnyitó előadásra, melyen — mint ösmeretes — Kozma Andor prólogján kívül, Jókai Mór új vigjátékát, „A Barangok“-at adják elő.

Hogy mi ez a barangok? A színészek hu- zogatják a vállalkat, s azt felelik:

— Érdekes, de kissé furesa.

Az igazgatók még jobban huzogatják a vállalkat s azt felelik:

— Furesa, de érdekes.

Hát ez a vigjáték valóban az: furesa, érdekes, s módfelett szeretetre méltó. Valójában millenniumi költői játék, mely egy szón épült fel: amerikaiasodunk!

Egy ilyen szó, vegyük ehhez Jókai bívós fantáziáját, mely elröppenti a költőt nagy meseországába, láttat vele képeket a XX. századból, a mellett a való igaz talaját lát- szólag nem veszítvén el láb alól s kész a Barangok.

Jókait képzelete Tündérországba vezette, csak hogy itt magyarul beszélnek, magyarul éreznek s a magyar millenniumot ünneplik. Nemde furesa! Ebben a Tündérországból amerikai származású magyarok, amerikai gondolkozásmóddal, sok-sok pénzzel, magya- ros szellemmel török a fejüket egy álmon. Nemde érdekes! Ez az álom nem rejt ma- gában nagy keserűségeket, még akkor sem, ha felébrednek belőle. A valóság kevesebb, mert kipattan belőle a szerelem. Nemde szeretetreméltó!

Az érdekes tündérek Barang Tamás mil-

Szabó János dr., Szamos-Ujvár gör. kath. püspökének pásztorlevele a következőképpen szól:

„Krisztusban szeretett testvérek: Főesperesek, esperesek és lelkészek!

Ismeretes előttetek, szeretett testvéreim, miszerint Magyarország, a mi hazánk, ebben az évben ünneplő megalakulásának és fömállásának ezredik évfordulóját.

Egy ezredév nagy idő egy állam életében, melynek folyamán egész népek és hatalmas birodalmak tűnhetnek el a világ színpadáról, amint ezt a világtörténelem lapjai elének tárják. Igen természetes tehát az az általános lelkesedés, azok a nagyszabású előkészületek, melyek a millennium ünnepélyes megtartása céljából minden vonalon tétetnek.

Ha a második ezredév közömben megállva, visszapillantást vetünk a múltba, föl kell hogy ismerjük és bamegújazzuk az isteni gondviselést, amely a múlt idők folyamán föltartott elvonult viszontagságok közepette föntartotta és vezérelt. S életünk azon pillanataiban, mikor előttünk látjuk az igazságot, mely szerint az isten keze az, mely úgy az egyes emberek, mint egész népek és államok sorsát intézi: tekintetünk az ég felé emelkedik, halat rebegve azokért, amikben részesített és az ég segélyét kérve ki a jövőre nézve.

Ekkepp ezen napok örömeinek és ünnepélyességének nagy jelentőségétől áthatva, midőn a hazá minden fia lelkesedéssel ünnepl, ezen egyházmegyéhez tartozó lelkészek és hívek a hazaszeretet tüzétől átmelegítve, melyet mindenkoron tanúsítottak, részt vesznek az általános ünneplésben. Erre indítja őket hazafias érzelmök, hitük és egyházuk.

Minthogy az egyház lényegesen részt vett államunk alakulásában, föntartásában és fölvirágoztatásában, természetes tehát, hogy ő is részt vegyen ebben az örömmünnepben.

Maga Magyarország magas püspöki kara f. évi február 27-en tartott gyülekezetében elhatározta a millennium megünneplését.

Ezekből kifolyólag jónak láttam elrendelni

és ezennel elrendelem, hogy f. évi május 10-en, amely nap vasárnapra esik, minden templomban hálaadó isteni tiszteletet tartassanak s a mise végén hálaadó szertartások végeztessenek és az előirt imádságok elmondassanak. Az isteni tiszteletre meghívandók a helybeli hivatalok és érteimiség. Ugyanazon alkalommal szent beszéd lesz tartandó, amelyben elő kell adnotok hivatkozni a millennium megünneplésének jelentőségét, megmagyarázván kötelemeiket, indítsátok tántoríthatlan hitre, az anyaszentegyházhoz való allandó ragaszkodásra, a királyi trón iránti őszinte és odaadó szeretetre és a haza minden polgára iránti szeretetre. Forró imádságok intéztesse az mindenhatóhoz ő felsége kegyelmes urunk és apostoli királyunk boldogságáért és hosszú életéért, ő felsége kegyelmes asszonyunk, a királynéért, az egész uralkodoházért, a haza javáért, fölvirágzásáért, hatalmáért és dicsőségéért és amint szent Péter apostol mondja szent. Timotheushoz írt első levelében (2. fejezet, 1--3. r.): „legyenek könyörgések, imádságok, kérések, hálaadások minden emberekért, királyokért és mindazokért, kik méltóságban vannak, hogy nyugodalmas és csendes életük legyen teljes ájtatosságban és tisztességben, mert ez jó és kellemes a mi üdvözítő istenünk előtt.”

Szamosujvárt, 1896. márczius 24-én tartott szentszéki ülésből.

Szabó János s. k.
szamosujvári püspök.

Müller Frigyes, a szászok püspökének pásztorlevelében pedig a következők olvashatók:

„A mióta a tizenhatodik század közepén az egyházi reformáció Magyarországon is nagy mértékben történt hódított és a mi atyáink is egytől egyig csatlakoztak hozzá, az ország törvényei ritka megszakításokkal — Erdélyben megszakítás nélkül — a vallásszabadságnak védelmét nyújtottak akkor is, amikor más országban elnyomva volt. Az erdélyi autonóm evangélikus egyház tehát

halálával tartozik érte. A múltba visszatekintve és a jövőben bizva, bizonyára nekünk is sok okunk van rá, hogy részt vegyünk a magyar államnak, a mi hazánknak is készülő ünnepeiben és megünnepljük mi is a magyar állam ezer éves fennállását.”

A püspök ezután utasítást ad az iskolai ünnepekre nézve s elrendeli, hogy ez ünnepeken a magyar állam jelvényeinek és ezimereinek sehol sem szabad hiányozni.

Alsófehérvármegye főispánja Balogh Ferenc vármegyei központi irnokot pénztári helyettes ellenőrnök nevezte ki.

A kolozsvári ügyvedi kamara közhírré teszi, hogy Roth Keresztély ügyvéd, Vizakna székhelyvel, a névjegyzékbe felvetetett.

Az ev. ref. egyházkerület közgyűlése.

Folyó hó 11-en d. e. 10 órakor nyit meg Kolozsvárt az erdélyi ev. ref. egyházkerület közgyűlése, melynek egyik főtárgya lett volna a szabályszerűen kihirdetett s tudomásunk szerint eredményes pályázat alapján az enyedi Bethlen-kollégium theologiai akadémiajához 3 tanárt választani. A közgyűlés tagjai nagy számban föltölték be a theologiai akadémia díszes nagyterme padjait; hiszen az egyesekhez és papokhoz 620—96. igazgató-tanácsi szám alatt bizalmas felhívás küldetett, hogy az enyedi theologia kérdésének eldöntésére Kolozsvárt megjelenjenek.

Szász Domokos püspök imája s Bethlen Gábor elnöki megnyitóját után nyomban heves vita indult meg a tárgysorozat megállapítása kérdésében.

Ugyanis az igazgató tanács által előterjesztett tárgysorozati javaslatba a nagyenyedi 3 theologiai tanács beötélése a többi tanári választások sorából ki volt hagyva, azonban a tárgysorozatnak szinte végére helyeztetett az igazgató tanácsnak egy javaslata a lelkészképzés egységes szellemben fejlesztése s azzal kapcsolatosan előterjesztés a nagy-

liomos báró, Barang Jaquez nagyvállalkozó, feleségeik és gyermekeik. Tamásnak van egy fia, Jaqueznak egy leánya. Elhatározott dolog, hogy összejátszák őket. De a leány egy harmadik Barangnak, az alföldi kiskirály hadnagy fiát szereti, a fiu pedig ugyancsak az alföldi kiskirály leányát. Itt tehát nem fog olyan simán menni a dolog.

Ezek az érdekes emberek mind együtt vannak a milliomos báró lakásán, ahol szívesen látott vendég Tallérosy Zebulon, a hivatalkereső hazafi, s egy paeonai követ, Karapumpolos.

Mit keres itt Karapumpolos?

Fejedelmi koronát árul jó pénzért s a báróné meg akarja venni a paeonai koronát a fia számára. Ezen jó sokáig alkudoznak, pedig hát Sigfried urat mindez unatja. Ő mást akar, szeret és dolgozni akar. Idealista, aki verseket ír, még pedig igen szépet, a szegény gazdagokról, amit Tallérosi uramnak fel is olvas.

A verse így hangzik:

„A szegény gazdag ember.”

Zajong a tér, riad az utca,
Visszhangzanak a paloták:
A gunyhó-milliók szavát
A fellegek adják odább:
De te, a szegény gazdagoknak
Fényes tornácza, néma vagy.

Neked egy nemzet örömeiben
Részt követelned nem szabad,
Mert teneked nincsen hazád!

Tied mind, mit ez ország termel,
Arany, mit kő hord, vagy kalász,
S a mit szerszámmal, értelemmel
Előteremt a munkaláz.

Tied a víz s a hajók rajta,
Tied a föld, a házsorok,
Magad a központ, mely körül
Ország-világ körben forog;
De ez neked mégsem hazád.

Volnál szikla sivatagban,
Volnál a délsark szigetén,
Csak azt mondhatnád: „ez hazám”,
Ott sem volnál oly szegény,
Mint itt vagy, a hol hull az áldás
A bőség szarvából feléd,
Hol mindenütt süt rád arany nap:
De te nem érzed melegét
... A honszeretet melegét.

A napszámosnak van hazája,
Hazát őrzí a köztívész.
A vándorművész kebelében
Hazáért vert a szívütés.
Nő, férfi, gyermek, lányka, agg,
Mind érzi, tudja, hogy mi az?
Csak teneked, te szegény gazdag,
Nem más ez a hon, csak piac.
... Hisz ez teneked nem hazád.

Kincsed tömerdek, megvehetsz
Mindent, a mi nek sziv örül;
Hizelkedők, magasztalók
Egész csoportja vesz körül.
Aranyodért van jóbarátod,
Ölel a drága szerető,
Csak honszerelmet nem vehetsz rajt;
Az pénzért meg nem vehető.
... Ezért neked nincsen hazád.

A honszerzők mit adtak érte?
Vért, verejtek, — könnyeket;
Testük-lelkük nem adták bérbe;
Áldozat volt, mit tettek.
Eredj ez uton, hol ők jártak.
A vérnyom oda elvezet.
Kincset nem vesz neked hazád,
Hanem küzdő munkás kezét.
... Szolgálj meg érte s lesz hazád.

De hát az öregek mindezzel nem törődnek. A követtel megegyeznek, Tallérosy is kap anyakönyvvezetői állást, s a millenniumi díszmenetből visszaérkezve, vendégeket hívnak, a hol felköszöntőket mondanak, sokat és érdekeseket, egy igen szépet a királyra. A fordulat azonban akkor áll be, mikor a fiatalok is összeesküdnek. A bárókisasszony elárulja, hogy Géza gróft szereti, ebbe bele kell egyezni. Sigfried kijelenti, hogy Ibolyka grófkisasszonyt szereti, s ha török-szakad, elveszi, mert ő műegyetemi doczens lesz. Kiderül, hogy a paeonai követ csak álkövet,

enyedi theologiai tanszékek betöltése iránt. Az igazgató-tanácsnak ezen a lelkész-képzés egységessé tételére vonatkozó határozati javaslatára, melynek tartalmáról csak néhány bizalmas emberének volt tudomása, a lelkész-képzés egységességének színe alatt akarta a lelkész-képzést jövőre egyedül a kolozsvári fakultáshoz kötni, a nagyenyedi theologiai tanári állások betöltésének szükségtelen voltát kimondatni, melynek kimondása által aztán a tanárválasztások kérdése tárgyalanná válna, az enyedi theol. tanszékek betöltésére vonatkozó pontnál ezen kérdésnek a tárgysorozatról levételeit és e feletti napi rendre térést hozta volna javaslatba. Ezen a legnagyobb titokban kinyomatott határozati javaslat meglepetésnek készült, azonban Bethlen Géza gr. elnöknek és az enyedi theologia iránt érdeklődőknek a gyűlést megelőzőleg a javaslat egész szövege, kidolgozott indokolásával együtt, tudomásukra jutott, s ezzel egyszersmind tisztában állott elötűk, hogy ha ez a javaslat tárgyalásra kerül, tekintve az igazgató tanács pártjának nagy többségét, az enyedi Bethlen-főiskola theologiájának megszüntetése bizonyosan kimondatik, dacára azon nyilvánosan és többször kijelentett biztatásoknak, melyek 1889. óta évenként még a zsinaton is megújulva mind azt hangoztatták, hogy az enyedi kollégium integritása nem fog megtámadatni; dacára azon praecedens álláspontnak, melyet a kerületi gyűlés e kérdésben mindig elfoglalt, legújabbán a múlt éven, midőn a kihalt theol. tanárkar megújítására a szokásos és törvényes lépéseket megtéve, az új tanárkar első tagját megválasztotta; s dacára annak a lojális magatartásnak, melyet az enyedi theologia hívei a kolozsvári új akademiával szemben, jobb meggyőződésük ellenére is, tanusítottak.

A javaslatnak az agresszív jellege, a benne foglalt méltatlanság, ilyen nagy fontosságú kérdésnek meglepetés alakjában való fölvetése s a legtörvényesebb és természetesebb

tulajdonképp rabló, a ki a millióit követeli, de Szigfried kicsavarja a kezéből a revolvert és letiporja. E hőstette megnyeri neki a szülői beleegyezést. S Tallérosy Zebulon, mint anyakönyvvezető, két part adhat majd össze.

Ehhez a vázhoz fűzte Jokai megjegyzéseinek és ötleteinek gazdag gyöngyfűzét. Humora ebben is gazdag, színpompás, csillog.

Tulajdonképp bon mot gyűjtemény ez a vigjáték, még pedig a legjavából. Az amerikai Barangok XX. századi színpadi stílusa, börczenyelve és börczeelczelődése, az amerikai lány velocipéd-szabadossága, a félművelt báróné és a tyukjainak élő vidéki grófné: pompás karrikaturái a mai társadalmunknak, mely rohamlépésben halad a elamerikaiasodás felé.

A legfényesebb ötlet az, hogy nyeri ki Géza gróf az amerikai szellemű apósztészt?

A paeon követ pályázatot hirdet arra a kérdésre: hogy lehet a kukoriczából oly tápszer készíteni, melylyel egy hadsereget hosszabb időre el lehet látni, anélkül, hogy megőrölnék?

Géza megnyeri a díjat. T. i. pattogtatott kukoriczát mutat be. Az tápszer is, meg nem is kell örölni.

Jókai e mesészerű vigjátéka (a la Szent-Iván-éji álom) kedves humorával és úde, naiv stíljével nagy sikerre tarthat számot.

jogok gyakorlatában való megsalotottság érzete okozták a vita elkeseredett voltát.

Zeyk Dániel főispán, a Bethlen-kollégium főgondnoka, kezdette meg a vitát s böles mérséklettel előadott indokolása után indítványozta, hogy az enyedi theol. tanárok választása a kihirdetett pályázat alapján a tárgysorozat azon pontjai közé vétetvén fel, hol a többi kollégiumok tanárainak választására nézve történik intézkedés, kéressék fel a püspök, hogy a választás előkészítése végett, szokás szerint, a közgyűlés első napján délutánra hívja össze a tanárjelölő bizottságot; mert az enyedi kollégiumnak a tanári székek betöltésére vonatkozó törvényes jogát egy önkényesen felvetett javaslat leple alatt elvenni nem lehet.

Az enyedik nagy lelkesedéssel fogadták a főgondnok indítványát. Látták, hogy ügyük a napirend-vitában fog eldőlni. Mert ha az előterjesztett napirend megmarad, vagyis az enyedi tanárok választásának kérdése az igazgató tanács említett javaslatával kapcsolatban szavazás alá kerül: akkor sem új tanár, sem theologia nem lesz Enyeden.

A püspök ragaszkodott az igazgató-tanács napirendjéhez; legfeljebb abba volt hajlandó beleegyezni, hogy az igazgató-tanácsnak a papképzés egységességére vonatkozó, vagyis az enyedi theologia megszüntetését célzó javaslat előbb, a Zeyk Dániel által ajánlott helyen, vétessék tanácskozás alá. Ezen javaslat eldöntése előtt azonban nem volt hajlandó a tanárjelölő bizottságot összehívni s a választás elrendelését kérni.

Ekkor indult meg a vita egész részletességgel. Zeyk D. indítványa mellett szólottak: Bethlen Pál gr., Sándor József, Kovács Albert, Bartha Miklós, Fogarasi Albert, Kovács Gyula. Kimutatták ezen kérdés előzményeit, az egyházkerületi kgy. 1889-iki és 1895. évi álláspontját, mely az enyedi theológiát megbolygatni nem engedte; felemlítették Bánffy Dezső főgondnoknak a zsinaton, a püspöknek sok alkalommal, közgyűlés előtt tett kijelentéseit, hogy a kolozsvári theologia érdekében kifejtett működése sohasem lesz támadó az enyedi iránt; bizonyították ezen kollégium törvényes jogát a tanszékek betöltésére nézve; kimutatták azon eljárás méltatlan voltát, hogy az igazgató-tanács ilyen nagy fontosságú, az ev. ref. egyházat érdeklő kérdésben az utolsó pillanatig eltitkolt javaslatlalt akart a közgyűlés elé állani; s felelőssé tettek az egyházker. bekejtének újból való megzavarásáért. Leleplezték azt a különben is minden gondolkodó előtt világos tény, hogy az enyedi theológiának azért kellene megszűnnie, mert a kellő alapok nélkül felépített kolozsvári theologia egyébként fenn nem állhat; az enyedi kollégium vagyoni erejére volna szükség, hogy az új alkotás dicsősége vele biztosíthatassék. S végül az ékes szavú szónok, Bartha M., minden jó érzésűek megdöbbenése közt, szellemes beszédben bizonyította a meghasonlásnak, a belső erő gyöngítésének végzetes voltát, midőn az egyházpolitikai törvények ugys meglazították a sokszoros köteleket, mely a híveket az egyházhoz fűzte.

Más oldalról Gyarmati Zs. és Nemes Á. pártolták a püspök álláspontját. Egy óránál tovább folyt már így a vita a tárgysorozat megállapítása kérdésében, midőn az elnök kifejezvé, hogy mivel az igazgató-tanács oly javaslatot szándékszik tárgysorozatának egy pontja alá „csempészni”, mely alapítványi jogokat sért s így törvény-

telenséget foglal magában, ilyen javaslat tárgyalásához a maga beleegyezésével nem járulhat s a szavazást e kérdésben nem fogja meengedni: a Zeyk Dániel törvényes alapon álló indítványát elfogadottnak jelenti ki.

Erre aztán leirhatatlan jelenet következett, amelyben a felizgatott és féket vesztett szenvedélyek domináltak minden oldalról. „Éljen az elnök!” „Erőszak!” „Le vele!” kiabálások hangzottak; mindenki beszélt; az egymás mellett ülők, ha ellenkező véleményben voltak, felugrálva zajongtak egymásra. A berendelt többség dühös volt tehetetlenségében.

Erre az elnök a gyűlést felfüggesztette. Félórai szünet után újból megnyitván, Kolozsvári S. igazgató-tanácsos kezdett szólani; az elnök azonban, mivel tárgyalásra semmi féle tárgy nem volt még kitéve, megvonta tőle a szót; s mivel a beszélő ezt tekintetbe nem vette, az elnök a gyűlést d. u. 4 óráig újból felfüggesztette.

Délután 4 órakor Bethlen Gábor gróf az elnöki széket elfoglalva, mielőtt az ülést megnyithatta s a tárgyak előadására az illető referenseket felszólíthatta volna, id. br. Zeyk József az elnök elleni bizalmatlansági indítványt kezdett felolvasni, mire az elnök kérdést intézett hozzá, hogy mihez akar szólni? Zeyk azonban csak folytatta tovább az olvasást, melyet az elnök félbeszakít azal a kijelentéssel, hogy efféle indítvány tárgyalását nem engedi meg; s mivel látja, hogy a gyűlés tulizgatott hangulata nem alkalmas a tárgyalások folytatására, a gyűlést feloszlatta.

A közgyűlési tagok még hosszú ideig együtt maradtak értekezleten, hogy módokat keressenek, miképp lehetne a gyűlés folytatásáról gondoskodni. Püspök indítványára küldöttséget menesztettek Bethlen G. grófhhoz, hogy a gyűlés folytatására kérjék. Ő hajlandónak is nyilatkozott erre, de csak azon feltétel alatt, hogy ha az igazgató-tanács javaslatát a napirendről leveszik s az enyedi theológiára három tanárt választanak. E feltételt az értekezlet többsége nem fogadta el.

Másnap reggel azon hír terjedt el, hogy a feloszlott gyűlést más elnök vezetése alatt folytatni akarják. Ugy is volt. A halálos betegségben sinylődő Lészai F. statuskurátor ült az elnöki székekben s az ifju papok kibocsátására tették meg a szükséges intézkedéseket. Alig hogy a püspök befejezte beszédét a kibocsátandó lelkészekhez, Csató János, kollégiumunk főgondnoka, emelt szót és 20 kgy. tag nevében tiltakozást jelentett be a feloszlott gyűlés folytatása ellen, kifejtvén, hogy ezt az új gyűlést, mely szabályszerűen összehíva nem volt, törvényesnek s esetleges határozatait kötelezőnek el nem ismeri. Tiltakozását írásban is beadta, hogy a befejezett gyűlés jegyzőkönyvéhez csatoltassék.

Az erre keletkezett nagy zaj s mindkét oldalról pár rövid éles felszólalás után, melyek közt Kolozsvári Sándor igazgató-tanácsi elnökhelyettes az óvásnak tudásul vételét és a gyűlés bezárását indítványozta, elnök a közgyűlést véglegesen bezártnak jelentette ki. Hogy a kolozsvári intéző köröknek ezen alattomos, egy nagy vallásfelekezeti vezetőihez: nem méltó eljárása mily verzedelmes helyzetet és elkeseredést szült, azt igen könnyű elképzelni.

Egy kálvinista.

A millennium.**A megnyitási ünnepélyek.**

A megnyitási szertartása. A kiállítás ünnepi megnyitásának szertartás-rendjét így állapították meg:

1. Ő császári és apostoli királyi felsége az 1896-iki ezredéves országos kiállítást 1896. „május hónap 2-án délelőtt 11 órakor“ nyitja meg ünnepélyesen. 2. Az Ő Felsége számára fentartott hely körül — és pedig szép időben a korzón emelkedő királyi sátor körül, kedvezőtlen idő esetén az ünnepségek csarnokában — az előre történt beosztás szerint gyülekeznek: az uralkodóház fenséges tagjai, a kormány, a diplomáciai testület, az idegen hatalmak külön küldöttei és állandó képviselői, a törvényhozás, a császári és királyi közös hadsereg, a magyar királyi honvédség képviselői, a székes főváros, a kiállítási országos bizottság és igazgatóság, a törvényhatóságok, a kulturális testületek és legfőbb közintézetek, a kiállítók képviselői és a meghívott nagyközönség. 3. Ő Felsége elfoglalja helyét a számára kijelölt emelvényen a királyi sátor alatt. 4. A m. kir. kereskedelmi miniszter, a kiállítási országos bizottsági elnöke jelentést tesz Ő Felségének a kiállítás elkészültéről és ölkéri a kiállítás megnyitására. 5. Ő Felsége válaszol. 6. A megnyitási kijelentése után a Gelért hegy ormáról ágyulóvések jelzik az ünnepi cselekményt. 7. A hazai dalos körök előadják az ez alkalomra írandó ünnepi himnust. 8. Ezután megkondulnak a kiállítási harangok és Ő Felsége kíséretével megkezdli körútját a kiállítás területén. 9. A körút alatt a kiállítás területén föl állított katonai zenekarok ünnepi darabokat adnak elő. 10. A körmenet után Ő Felsége a számára fentartott helyiségekben visszavonul és cerclet tart.

A korzó terei, a zenekari pavilon és az ipar-csarnok előtti obeliszk előtt egy gyönyörű királyi sátor készül, melynek díszítésével a főváros legelőkelőbb iparosai és művészei vetélkednek.

A sajtó képviselői számára egy 200 ülőhellyel ellátott külön tribün készül, a királyi sátor közvetlen közelében; a kiállítók részvételét pedig az igazgatóság a kövekezőkben biztosította:

Az ezredéves kiállítás igazgatósága a csoport elnökök, csoport-alelnökök, csoport-biztosok és kiállítók helyét már régebben kijelölte a megnyitási ünnep terv-rajzán s ehhez képest már régebben föl is szökölt a csoport-elnököket és alelnököket, valamint a csoport-biztosokat, hogy megjelenési szándékukat jelentsék be. A megnyitásra minden kiállító kap belépő jegyet, aki ezért a kiállítás igazgatóságánál apr. 15-ig írásban, lakása megjelölésével jelentkezik. A kiállítók helye részben egészen közel van a királyi sátorhoz, részben az ipar-csarnok új ballustrádeja mellett van.

* * *
Alsó-Fehérvármegye kiállításának rendezésére Székelyhídy Viktor gazd. egyll. titkár a napokban Budapestre utazott. A kiállítás megnyitását pedig törvényhatóságunk három tagja által lesz képviselve.

Levelezés.

Gyulafehérvár, 1896. április 10.

Városunk halad s e haladást legszöbben új meg új intézmények létesülése jelzi. Igaz, hogy szabad kir. város vagyunk, még pedig

várral, s igen természetesen várparancsnoksággal; azt is tudja mindenki, hogy püspöki város is vagyunk; de hát mégis csak Grác maradt katonai Eldorádónak s Vác legújabb szerencséje miukat egyszerűen csak csodálkozásra indít s némi gyöngéd reménység csiráját fakasztja, hiszen most úgy is tavasz van.

Nos, hát a mi derék polgármesterünk, kinek eddigi gyöngé kivitelü arezketet a város atyái egy igazán szép és művészi kivitelü pompás képpel cserélték ki. — egy újabb alkotással tette emlékezetessé e millenniumi évet: egy árvaház létesítésével. Egy nemes jöltevő hagyománya s a belügy-miniszter ur engedélyével a városi gyám-pénztári tartalék-alapból nyert 8000 ft felhasználásával a folyó évben felépül e humanus intézmény háza s már jövő évben be lesz népesülve. Gyermekek-menhely, óvoda, árvaház, elemi és polgári iskola, ezek képezik a humanus gondolkodás szépen egymásba folyó láncszemeit, mely méltán dicséri Gyula-Fehérvár vezérférfiainak és lakosságának nemes gondolkodását. Azonban ez intézményeknek erősödre és fejlesztésre van szükségük. Mily szép volna pl., ha az árvaháznál püspökünk ő exellenciája s a káptalan, annak egyes fennkölt szellemü tagjai, a Jónások, Glückök stb. egy-egy szegény árva gyermek nevelésére alapítványt tennének, akár általánosságban, akár kikötvé a vallásfelekezetet is, melyhez az illető gyermek tartozik. Vajjon hiába volna-e reménykedésünk? Mi azt hisszük, hogy nem.

—n.

Szinészet.

Szombaton Milöcker „Koldusdiák“-jával szintársulatunk helyreütötte a tekintélyen a „Hoffmann meséi“-vel ejtett csorbát. Milöcker könnyed, fülbemászó zenéjével könnyebben megbirkóztak színészeink és a rozoga zongorát is segítette az ujonnan szervezett négy tagból álló zenekar, minek következtében közönségünk, mely egészen megtöltötte a színház termét, élvezetes estében részesült. Pompás koldusdiák volt Deák né V. Gizella; nagyon szépen festett izléses kosztümjében és erőteljes, szép hangjával egész estén át uralkodott a színen. Árkosiné Laura szerepében ujjalag is szorgalmának és törekvésének adta tanujelét; takarékosan bánik kis hanganyagával és nagyon helyesen csakis a főbb helyeken érvényesíti azt teljesen; hangfogása jó, a különböző allűröket helyén alkalmazza; kár e törekvő színésznöt oly gyakran és különféle zsanerü szerepekben kifárasztani; helyesebb volna engedni, hogy képezze ki magát egy szerepkörre, mert Árkosinének tehetsége elvitázhatatlan. Sipos Gizella, Broniszlava személyesítője, rutinizott színésznö, otthonos a színpadon és bebizonyította, hogy könnyebb énekparthiekbán is megállja helyét. Deák játszta az ezredes szerepét s megneveltette a publikumot helyi érdekü couplett-ivel; elevenre talált, midön a rossz világítás és rossz kövezetünkröl énekelte. Mint rendesen, jók voltak: Sz. Nagy Vilma, Német, Árkosi és Balogh.

Vasárnap, e hó 12-én délután a gyermekvilág napja virradott fel. Deák Péter bácsi „Robinson Crousoe“ ttudérrege előadásával örvendeztetett meg. Miután gyermeki ártatlanság nem használ magas mértéket a szépek, jónak megítélésében, álláspontjukra helyezkedtünk és mi sem gyakorlunk ezen előadásról kritikát, csakis azt

emeljük ki, hogy Árkosiné mint Robinson, a gyermekeknek is oly gondosan, odaadással játszott, mint máskor és mindig a nagyoknak.

Ugyanaznap este Lukácsy kitünö népszönmüve „A vereshajú“ ment és pedig a színházat zsufolásig megtöltö közönség teljes melegegedését méltán kiérdemeltjó előadásban.

Az összes szereplök vállvetve igyekeztek a legkisebb részletét is érvényre juttatni a gyönyörü népdalokkal tarkított népszönmünek.

A siker orozslánrésze a Deák párt illeti, nemcsak mert a darabot öök, illetve Szilaj Kata és Veréb Jankó vezették, hanem mert ezen vezetésben valóban és nagyítás nélkül kitünöek voltak. Deák né V. Gizella (Szilaj Kata) oly szépen játszott, oly érzéssel énekelte dalát, különösen a „Lehullott a rezgö nyárfát“ és „Hullámzó Balatont“, hogy szerepében egész kis Blaháné volt, kihez különben is feltünöen hasonlított, különösen népszönmüi kosztümjeiben. Deák Péter a szerző tollfogásához hiven alakította a felkegyelmü és mégis okos, cinikus, de mégis érzö szívvel bíró Veréb Jankót, ki félig-meddig a falu bolondja, de kinek mégis minden kényes helyzetben kikéri véleményét, közremüködését és pedig nem oknölkül, kitünö volt maszkjában, játékában és nejjével egyetemben nagyon reászolgáltak a sürü és zajos tapsokra.

Dramai hévvel játszotta meg, háládatlan és természetellenes szerepét Kovácsics (Boglár Ágnes); szerepéhez mérten buskomor volt Árkosi (Sajgó András), ki egy gyönyörü népdalt erős hangon és szépen énekelte el; némi szerep nemtudási állapotot árult ugyan el eleinte Sz. Nagy Vilma (özv. Sajgóné), de ezért kárpótolt játékával. Gyárfás (Sajgó Ferke) fess, de kissé szölonias paraszt legény volt, kár, hogy nagy igyekezettel megénekelt legszöbb dalát, az ugynevezett zenekar tönkre tette.

A nép-szinmü ugyszölvá hemzseg a kitünö epizöd-alakoktól, kik közül Keszeg-Mihályból Német h kitünö maszkájával és pompás, jóizü játékával valóságos kabinet-alakot csinált. Teljesen beillettek szokásukhoz hiven a keretbe: Balogh, Sipos Gizella, Árkosiné, Szepess kisebb szerepekben.

Végül ezen előadás ötletéböl fogadjon el tölünk Mikei Rözsika egy jóakaró figyelemzetést. A tipikus özvegy magyar menyecskét nem jellegzi a kizárólag csipön tartott kéz, — a folytonos himbálódzás és a szoknyák mü-felforgatása!

Hétfön „A gyermek-rablönö“ került elősdásra. Miután az éjfélig tartó rémdramák kra, — hála az égnek — lejárt, amely nézetben lehetett a távollevö közönség is, mi sem akarjuk lét-jogát azzal igazolni, hogy bövebben foglalkozzunk vele, amint azonban konczedálunk, hogy a szereplök jobb ügyhöz méltó buzgalmat fejtenek ki.

Kedden „A kis hörcsög“ Gandillon mulattató bohözata a direktornak telt házat, a közönségnek egy kellemes estét és a személyzetnek jó szerepeket és kiérdemelt elismerést szerzett.

A különben élvezetes és öszzevögö előadásuknak nagy hibájuk, hogy nap-nap után benyulnak az éjszakába, ami természetes is, miután az előadások a színlap szerint 8 órakor, a valóságban pedig még később veszik kezdetüket, amin egy kis jó akarattal könnyen lehetne segíteni és ez nem csak a mi öhajunk, hanem a nagy közönségé is.

Vegyes hírek.

— **Az udvar és a millennium.** A király határozottan kifejezett kívánsága szerint a királyi család a millenniumi ünnepélyekben a legnagyobb pompa kifejtésével fog részt venni. Az előkészületek erre már megtörténtek. A budavári Mátyás-templomban tartandó hálaadó istentiszteletre a király és királyné nyolczfogatú diszhintókon fognak kocsizni. A főudvarmesteri hivatal egy magasabb rangú tisztviselője már Budapestre érkezett, hogy a miniszterelnökkel érintkezésbe lépjen. Károly Lajos főherceg a királyi palotában és Lajos Viktor főherceg Lobkovitz herceg hadtestparancsnok palotájában fog lakni. A többi főhercegek számára a szállodákban tartanak fenn lakásokat.

— **Jókai Mór** irónak, a magyar tud. akadémia tiszteleti tagjának, Ó. cs. és apostoli királyi Felsége a „művészetért és tudományért“ című díszjelvényt legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

— **Gyula napja.** Kovács Gyula, Nagy-Enyed város polgármestere előtt, neve napja alkalmából jó barátai szívélyes szerecséki-vánatukat tolmácsolták. A tűzoltó-egylet parancsnoksága, élén Lázár István főparancsnokkal, szintén üdvözölte a népszerű polgármestert.

— **Sorozás.** A nagyenyedi járásban a fosorozás f. hó 13-án és 14-én tartott meg kielégítő eredménnyel. A sorozás első napján Szász József járási főszolgabíró a sorozó-bizottság tiszteletére fényes ebédet adott.

— **Gyászhir.** Dunai Antal kalapos mester neje, Jakab Erzsébet, nagyenyedi polgár e hó 13-án hosszas szenvedés után elhalt. Gyermekein kívül nagy számú rokonság gyászolja az elhunytat.

— **Millenniumi faültetés.** A város, a városi leányiskola példáját, de első sorban hazafias érzését követve, e hó 13-án a nagyenyedi izraelita hit-község is ültetett az ezredéves alkotmány fennállásának emlékére két tölgy-csemetét temetőjének bejáratánál melyet rövid idő alatt egy csinosan tervezett és meglehetősen nagyméretű halottas kamara is fog díszíteni. A fák elültetése a vármegye és város képviselőinek jelenlétében ünnepélyesen folyt le és Grün A. Samu hitközségi gondnok magvas és hazafias beszéde előzte meg. A lélekemelő aktust három példányban fölvevett jegyzőkönyv örökíti meg, melyek a hit-község, a vármegye és a város levéltárában helyeztetnek el. Az ugyszólva családias ünnepélyen nemcsak a hit-község férfitagjai voltak jelen, hanem nagy számmal nők is, és a hazafias tettet hirdető fák elültetésénél minden jelenlevő segédkezett egy kapa földdel.

— **Kiállítás.** Az országos kiállításon a megyei gazdasági egylet részéről Székelyhidy Viktor g. e. titkár küldetett föl a kiállítás gazdasági osztályának rendezése végett. Ugyancsak Nagy-Enyedről Fűzi Katinika tanítónő szintén a napokban utazott föl, hogy a polgári leányiskola növendékei által készített tárgyakat személyesen rendezze.

— **Az alsófehérvármegyei róm. kath. tanítóegyesület** f. hó 8-án tartotta meg a tagok és tanítványok élénk részvétele mellett rendezett tavaszi közgyűlést. Veszely Károly cz. prépost, mint elnök, visszapillantást vetett beszédében az egylet működésére, megköszönte a bizalmat s maga

és tisztársai nevében lemond, maga részéről kijelentvén, hogy különböző okok miatt többé az elnöki tisztet nem tarthatja meg. Elnökké választották ezután: Imets J. Jákó kanonokot, ki elfoglaltsága miatt a tisztet nem fogadta el, alelnök Finta Albert elemi főtanító lett.

— **Tanítói gyűlés.** Az alsófehérvármegyei tanító-egyesület folyó évi május hó 2-án városunkban millenniumi-közgyűlést tart. Közgyűlés után jótékony-célú műsoros estélyt rendez érdekes programmal. Az estély táncmulatsággal lesz egybekötve. Ajánljuk ezen hazafias egyesület megyénkben első millenniumi ünnepélyét városunk művelt közönségének szíves figyelmébe.

— **A középiskolai tanulók** millenniumi felmenetele ügyében a vallás- és közoktatásügyi min. kir. miniszter a tanküldeti kir. főigazgatók és autonóm felekezetek egyházi főhatóságaihoz megkeresést intézett, hogy az iskolákat buzdítsák s öt feladatában támogassák. A miniszter gondoskodott arról, hogy a nyár folyamán az országból a tanuló irjúság az ezredik év alkalmából létesített alkotásoknak, a főváros nevezetességének s az országos kiállításnak megtekintésére mennél nagyobb számban mehessen a fővárosba. A tanulók felutazásának s ottani ellátásának rendezését az ezredéves országos kiállítás igazgatóságára ruházta s gondoskodott, hogy az utazás és ellátás költségei a legmérsékeltetebbek legyenek. A kiállítási igazgatóság e célból tájékoztatót (p. specust) fog egybe állítani, mely megállapítja az egyes tanintézetek ifjúsága feljövételének sorrendjét, idejét, a tanulók csoportosítását, a kísérő tanárok felügyeletét, a tanintézeti épületben való elszállásolás módját az itt tartózkodás időtartamát s az utazás és ellátás költségeit, — s e tájékoztatót megküldi majd az egyes tanintézeteknek.

— **A mezőőrök fegyverei.** A földmivelésügyi miniszter városunkhoz intézett leiratában megengedte, hogy a mezőőrök vadászéssel és karabélylyal fegyverkezzenek fel. Rendeletében felemlíti az eseteket is, midőn a fegyvereket használniok szabad.

— **Helyreigazítás.** Lapunk legutóbbi számában, a tördelő elnézése folytán, egy sajnálatos értelemzavaró hiba csuszott be. „A nemzetiségi sajtóból“ cz. cikkünkben ugyanis pár sor egy másik készülő cikkből vétetett át, mely a mondatszerkezetet és értelmet zavarja; ezen sor után tehát: „a liga aranybányái mellett töltött szép napokat“, a követő sorok: „és külföldnek, belföldnek“, a harmadik hasáb ezen soráig: „de kiket a szebeni urak“ — kihagyandók, midőn is a mondat a következőképp fog hangzani: Azért mihelyt elterjedt a híre a készülő demonstrációnak, Brote és társai, kik feledni nem tudják a liga aranybányái mellett töltött szép napokat, de kiket a szebeni urak, épp mert stb.

— **Ujvidéken** az ezredéves ünnepnek legkimagaslóbb pontja egy római katolikus templom felszentelése lesz. E millenniumi templom építési költségeinek egy része a hívek kegyadományaiából telt ki, de hogy az építés befejezhető volt s hogy a templom egyáltalán elkészülhetett, azt a kalocsai főegyházmegye — ide tartozik Ujvidék főpásztorának, Császka György érsek ó nagyméltóságának, ennek az igazán Krisztus szerint való „jó pásztor“-nak kiapadhatatlan bőkezűsége tette lehetővé. Ez istenes műfelszentelését Császka érsek május hóban személyesen fogja végezni és kétségtelenül gondoskodni fog arról, hogy e lélekemelő ünnep egyházi jellege mellett kidomborodjék annak nemzeti jellege is, amint

ezt másként nem is lehet várni attól a fenkölt lelkű egyházfejedelemtől, aki méltón tölti be Tomory érsek székét.

— **„Foszfor.“** A „Homeopathia“ című orvosi szaklapban a kiváló tudós Bakody Tivadar doktor-professzor tollából egy cikkely jelent meg a foszfor adagolásáról és hatásairól. A cikkely korszakot fog alkotni az orvosi tudományok terén. Lelkiismeretbeli kötelesség, — írja a „Pester Correspondenz“ — a vidéki orvos urakate felette fontos feljegyzésre figyelmeztetni, miathogy a foszfort gyermekek rachitikus csontbetegségeinél nem homeopata orvosok is rendelik és így a szer hatásait nagyobb és kisebb adagokban pontosan ismerni s érteni kell.

Közgazdaság.

A kisbirtokosok gazdasági rendszere.

Rég idő óta beszélem, magyarázom az én kisbirtokos hűveimnek, hogy a gazdasági rendszerünk nem jó. Nem ad annyi jövedelmet, amennyi a tisztességes megélésre szükséges; kénytelenek kölcsönhöz fordulni, hogy a bajt elkerüljék.

Mig a bor bőven termett, addig volt bőven pénz, mert a 2—3 hold szőlő 6—7 száz forint jövedelmet nyújtott a kisgazdának. Ehhez járult még az is, hogy akkor a búzának jó ára volt.

Ma azonban más világba jutottunk; ma nagy a pénzsükség.

A kisbirtokos három nyomásos rendszerrel gabonatermelő. Őszkor vet búzát, rozstot. Tavaszkor vet zabot, árpat, kukoriczát. Ezzel ki van merítve a termés. Szántóföldje egy harmadát pedig hagyja fekete ugarnak.

Ez a rendszer egy 20—25 holdas kisgazdának határozottan káros, mert ő másként oszthatná fel az ő kis birtokát, hogy értékeesebb termeléssel jövedelmét szaporíthatná. És ezt annál inkább tehetné, mert van kézi ereje, asszony és gyermek.

A jelen gazdálkodási rendszerbe be kell illeszteni a kertészetet, nemcsak a helybeli fogyasztásra termelve, de a kereskedelem részére is.

Éghajlatunk, talajunk erre igen alkalmas, csak akarni kell és keresztülvihető.

A gabonatermelést szűkebb határok közé tereljük, a takarmánytermeléssel mozdítsuk elő a tehenészetet, mely megtetemi a tejturó- és vajgazdálkodást.

Kertészetileg foglalkozunk a hagyma, ugorka, paprika, kalarabé termeléssel. A mák, dinya termelése is jól fizet. A korai vetemények főtermelést képezzenek a kisgazdánál; ilyen a burgonya, kukoricza, mely, ha korán vihethetjük piacra, igen jól megfizeti a fáradságot.

A kertészet a kisgazdák nagy segítsége, mert a család kézi ereje mindent elvégezhet idejében. Még a kis gyermek is segíthet a kertben.

Nálunk például a konyhakertészet el van hanyagolva, még a „bulgárok“ is tultesznek rajtunk. Ezek tudnak egy hold földtől 100 frt hasznóbért fizetni és őszszel, jól megrakodva pénzzel, térnek hazájokba.

Változtassuk meg a gazdasági rendszerünket s honosítsuk meg a kertészetet s az állattenyésztést karoljuk fel, ezzel nagyon segíthetnénk magunkon.

A 20 holdas gazda használja ki minden földjét, fekete ugart ne hagyjon, de mesterseges takarmánnyal váltakozva termelje a kalászos és kapás növényeket, jól mivelve és erősen trágyázva.

A beosztás következő: 4 hold buzavetés,

6 hold takarmányvetés, 3 hold korai kukorica, 2 hold korai burgonya, 1 hold őszi kukorica, 2 hold konyhakertre (ugorka, paprika, hagyma, kelkáposzta, kalarábé, őszszel ültetett teli saláta stb.), 1 hold szőlőültetvény, 1 hold mák. A másik évben a takarmányföld helyébe vetném a búzát és két holdat elvennék belőle kertnek, a többi újabb beosztással használnám.

Ily rendszerrel kincses bányá lenne a föld és a kisgazda nem sanyarogna, mint most, midőn gabonatermelésével nem bír a bajokkal megküzdeni. Gondolkozunk csak a dolog fölött; én azt hiszem, senki se fogja elvetni tanácsomat, mert csak ily gazdasági rendszer mellett lehet a kisgazdának idejét kihasználni és a rendelkezésére álló kézi erőt teljesen alkalmazni.

Nézzék csak meg kora tavasszal, mi az ára a korai terményeknek, akkor lehet a kisgazdának fogalma arról, hogy szorgalommal és utánnézéssel bizony lehetne jócskán pénzt szerezni.

(N-p.)

Vasadi Balogh Lajos.

A szőlővesszők érzékenysége a fagy iránt. A különböző fajtájú szőlővessző különbséget mutat a fagy iránti érzékenységeiben is. A Rajna vidékén a 80-as évek végén erős telek jártak s ekkor vették észre, hogy az egyes venyige miképp képes a nagy hidegnek ellentállani. Így a fiatal tökékek közül teljesen elfagytak: az Olasz tizlig, Gamay crepe, violaszínű muskatály, Gabernet noir, kék trollingi, kék kadarka, mézes fehér, kék Orbánszőlő, kék Aramon, Juhfark és fehér Sauvignon, vörös veltini, gyöngyszőlő, sárga muskatály, kék damaszkusi, czirifándli, Gamay de Malain, kék muskatály trollingi. — Erősen megfagytak (az egy éves fa a legelső szemekig, részben a magasabb fekvőig is; a tövek a vénebb fából számos helyen kihajtottak): Calábriai fehér, Carmenere noir, Furmint fehér, Folle blanche, korai Malingre, fehér Tantovina, jávor fehér, Merlot, kék cyprusi, zöld sylvani, kék gohér, blauer Arbst, korai kék, Olasz rizling, kék Oporto, kék kölni, fehér Semillon, Olivette noir, Gamay de Bezy, Clairette blanche, Clairette rose, kék Ökör-szem, kék és vörös Urbán, fehér vanília-szőlő, fehér Elbai. A telet jól kibírják (a tövek egész normálisan hajtottak): burgundi (kék, korai kék és fehér), vörös és fűszeres tramini, Lörincz, Sárgafajú (Gelbbölzer), piros veltelini, zöld selyemszőlő (Margit), kék wildbachli, rudáni, molnárszőlő, fehér tramini, fehér räusling), sárga ortlieb, zöld Orleans, kétszínű Morillon, fehér Morillon, vörös Galebszőlő, Sauvignon blanc, fehér Lambertszőlő, kék Gamay, Gamay de Liverdun, kekesfekete rizling, Madeline royale, blaue Gänzfussler, fehér wippachi, kék af-fenthal, blaue Hartwegstraube. A magvakból nevelt amerikai tökékek közül erősen megfagytak: York-Madeira, Herhemont, Gatawba Jaquez, Izabella, Vitis californica, (egészen elfagyott.) Kevesebbet szenvedtek: Canada, Cordifolia Elvira, Hartford, Profilic. — Jól átteleltek: Vitis riparia aestivalis, Vitis Solonos, Othello Gaszon Bazille, Noah, Huntingdon, Giinton. A York-Madeira összes egyéves csemétéi egészen elfagytak, míg a velük egyidős Riparia cseméték, amelyek ugyanazon ágyban állottak, teljesen épen teleltek át.

Szepesmegyei turótermelése. Az egynevezett lipői turó, mely azonban legnagyobb részben Szepes megyében termeltek, köz-

kedveltségnek örvend az egész országban, sőt e készítmény ma már messze az ország határain túl is ismertté lett, sőt Amerikában is piacra talált. Daczára azonban annak, hogy az évente termelt mennyiség könnyen értékesíthető s daczára, hogy sok-kalta nagyobb mennyiségek is elhelyezhetők volnának a turótermelés nem fokozódik. Ennek oka a juhtenyésztés hanyatlásában keresendő. Adatok azt bizonyítják, hogy Szepesmegyében évente kereken 3000 gomolya juh-turó termeltek immár 6—8 év óta. Egyes éveken mutatkozik némi ingadozás, így 1893-dan csak 2500 gomolya termeltetett, ellenben a múlt évben a termelés ismét 3000 gomolyára emelkedett. Hogy ezzel szemben a kereslet fokozódik, bizonyítja az a körülmény, hogy az árak évről-évre emelkednek. Míg 1891-ben a gomolyának átlagos ára 32 forint volt, addig 1893-ban 36 forint, 1894-ben 40—42 forintra emelkedett. Szepesmegye egymaga többet termel, mint a körülötte fekvő megyék összesen. Nagyobb sajttermelők nevezett megyében a savniki, káposztafalvi, dráveczi, csütörtökhelyi, illésfalvi, szepessümegi uradalmak, továbbá Béla és Leibnicz városok, melyek mindenike körülbelül 100—100 gomolyát termel évente; továbbá Mengusfalu, Ábrahámfalu, Szepes-Ófalu, Tótfalu 60—60 gomolya évi terméssel. De Szepesmegyének majdnem minden községe termel 20—30 gomolyát évente. A termelők a gomolyát adják el, melyet azután az e célra berendezett gyárak dolgoznak fel és hoznak forgalomba. Ilyen gyár Szepesmegyének minden jelentékenyebb helyén található, a legnagyobbak Késmárkon vannak. A juhász 10 kilós gomolyát tartozik egy fejési évadban a tulajdonosnak minden juh után beadni. E szerint minden fejős juh 3:20—4:20 forintot szolgáltat tulajdonosának.

Méhlegelőnek is megbecsülhetetlen az esparzett, — baltaczim — melyről tudjuk, hogy szegényebb köves talajon is díszlik és lónak, szarvasmarhának egyaránt kitűnő takarmányt ad. Nagy előnye továbbá az esparzettnek az is, hogy a második évtől kezdve bőven virágzik és 7—8 évig is díszlik, ha a termőtalaj mészen nem nagyon szűkölködik. A kétszer kaszálható esparzett éveakint, két ízben gyönyörködteti a szemet szép virágzatával, melyre a méhek nagy rajokba gyűlnek ki és jól megakodva repülnek haza. Mindezekért ajánlatos az esparzett termelése. Jól lehet zab közé vetni és legezészetten a zab érése előtt lekaszálni az első termést.

Legeltetés felváltva istállózással az állattartás lehető leghelyesebb módja, kivált az egészségre való tekintetből. Minél hosszabb ideig tartott a tél, annál inkább kívánják a legelőn a szabad mozgást az állatok. A hónapokon át tartó heverés az istállóban valóságos elenyészteti az összes szervek működését. Éppen ezért nem elegendő az istállózással a legeltetésre mintegy átugrani, hanem fokozatosan térünk át a legeltetésre. Ezt most a tartó legeltetés közönségében még nem időszerűtlen megemlíteni. Főleg a tapasztalatosságszerve kívánja meg a fokozatos átmenetet, mert a hónapokon át száraz takarmányt emésztett gyomor és belek működését megzavarhatja, ha ma egész nap még száraz takarmányt dolgozva fel, holnap már csupán zöldséget kénytelen emésztetni. Ezért első napon amikor a legelőre mejtük állatainkat, csak pár

óraig tartsuk azokat a legelőn. Ezt azonban önként érthetően nem tehetjük a megszokott legelőkre kicsapott állatokkal, melyek éjjelre sem térnek többé vissza az istállóba. Az ilyenek között találni a legtöbb olyant, melynek a hirtelen átmenet a legelőre megárt. Megárt az istállóban esetleg elkényesedett bőrnök és tudónek a szabad levegő, az éjjeli hideg, a szél, az eső. Megárthat a sok zöldség, a szokatlan víz, melyet meg nem köstöl, amíg csak a szomjúság nem győtri. Főleg a fejős tehének hálálják meg a fokozatos átmenetet a legelőre; ezeknél érezhető meg legelőbb a hirtelen átmenet következtében esetleg támadt rosszullet, emésztési zavar káros hatása, a tej minőségén és mennyiségén.

„A szesz italok a bibliában.” Har-nack nevű német tudós fáradságot vett magának s kiböngészte azon adatokat az ó-testamentumból, melyek a régi zsidók bor-fogyasztásával, szőlőművelésével foglalkoznak. Tanulmányában előadja miképpen, művelték a szőlőt, hogy szüreteltek, hogy készítették a bort és hogy itták a bort Palesztinában. Törvény tiltotta a borivást a nasirnak, az Ur jegyesének és bizonyos időben a papnak is, aki halállal bünhődött, ha részegen ment a templomba. Teljesen csak a rahabiták törzse tartózkodott a bortól, általában azonban úgy a szegény, mint a gazdag zsidók élvezték a bort és mustot. Részegeskedés azonban nem volt divatban. Tudtak még a szőlőn kívül más cukortartalmu gyümölcsökből is szeszest italt készíteni, de az égetett szeszfeleségeket nem ismertek. A zsidók Palesztinában tehát aránylag kevés szeszt ittak, bár a biblia is szól kivételekről, akik kora reggeltől késő estig részegek voltak. Ilyenek persze az alkohol mérgezése is előfordult; olyan alakokat azonban, mint a mi bepálinkázott proletárjaink, nem lehetett látni. Ennek pedig főleg az az oka, mert az erősebb szeszest italokat nem is igen ismerték, vagy más célra használták, de meg akkor ezek nem is voltak a közönséges alkoholnál 20-szor, sőt többször mérgeesebb és részegítőbb kozma-olajjal (einschluggal) s anilinnal hami-sítva.

Piaczi árak.

Nagy-Enyed, 1896. április 12.

Buza legjobb	100 kilogramm	7-50
" közészerü	" "	7—
Kétszeres legjobb	" "	6-50
" közészerü	" "	6—
Rozs legjobb	" "	5-25
" közészerü	" "	5—
Zab legjobb	" "	5-50
" közészerü	" "	5—
Kukorica (tengeri)	100 kilogramm	5-50
Burgonya	" "	2—
Széna legjobb	egy szekér	6-50
Szalma legjobb	" "	2-50
Bikkfa 1 köbm. kereszttrakas nélkül, 1 m. hosszu		3-50
Cserfa 1 " " " 1 " "		3-50
Tölgyfa 1 " " " 1 " "		3-50
Faszén kemény	egy hektoliter	1-80
Marhahus	1 kilogramm	32—36
Sertéshus	" "	40—44
Szalonna	" "	64—72
Disznózsír	" "	— 80
Vöröshagyma	" "	—15
Fokhagyma	" "	—20

Szerkesztőség :

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadók: Cirner és Lingner.

Cirner és Lingner könyvnyomdája, Nagy-Enyeden.

Hirdetések.

Selyem-damasztok 65 krtól 14 frt 65 krig méterenkint -- valamint fekete, fehér, színes **Henneberg-selyem** 35 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, sima, és kos, koozkazott, mintázott, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség, 2000 szin és mintázatban, stb.) a megrendelt áru **postabér- és vámmentesen a házhoz szállítva**, mintákat postafordulttával küld: **HENNEBERG G. (es. és kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben.** (Svájzba ezímett levelekre 10 kros, levelzőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó) Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. (6)

141-896. tkvi.

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbírósg mint tkvi hatóság által Antonie Karolinának Noszlakán Paulfil elleni végrehajási ügyében végrehajtható kérelmére a végrehajási árverés 182 frt 50 kr tőke, 120 frt lejrt kamat, 42 frt 25 kr végrehajási m.r. megallapított, valamint jelenlegi 7 frt 50 kr és a felmerülő költségeknek kielégítése végre végrehajtható szenedő Noszlakán Paulfilnak a miklóslaki 272. sz. tjkvben A+ 1-5 r. sz. a. közle. előből 25 rész felének 1/3-ára, illetve a végrh. törv. 156. §a értelmében a 25 részre 151 frt. továbbá a miklóslaki 6 sz. tjkvben A+ 268. 492. 596. 678. 1. 897. 1064. 1. 1367. 1398. 1469. 1. 1491. 1755. 1. és 1853/1 br. sz. a. ingatlanokból egyhármadéssz jutalékára 188 frt 33 1/2 kr, együtt 334 frt 34 kr megallapított kikialtási árban elrendeltet.

Az árverés 1896. évi május hó 6-ik napján d. e. 9 órakor Miklóslaka községben fog megtartatni.

Árverezni szándékozók, végrehajtható kivételével, tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy óvadékképp s értékpapirban letenni.

Vevő köteles a vételt az árve és jogerőre váltá után 3 egyenlő részletben, 15, 30, 45 nap alatt, minden vételári részlet után az árverés napjától 6% kamatokkal együtt a nagyenyedi kir. adóhivatalnál mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A banatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek a hivatalos órak alatt ezen kir. bíróság mint telekkönyvi hatóságnál és Miklóslaka község előljárogaságánál tekinthetők meg.

A kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság. Nagyenyeden, 1896. jan. 29-én

692 1-1 Csernátóni Vajda Péter, kir. járásbíró.

Sz. 296-896. Alsófehér vármegye főispánjától. főisp.

Pályázati hirdetmény.

A kormányzatomra bizott Alsófehér vármegye központi hivatalánál lemondás folytán egy **irnok** állás üresedésbe jövéu. ezen 450 frt évi fizetés és 100 frt évi lakbér illetményenyl egybekötött állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhivom mindazokat, a kik ezen állást elnyerni ohajtták, hogy kellően felszerelt és életkoruk, családi állapotaik, eddigi működésüket feltüntető és az 1883. évi I. t.-cz. 19. §-ban előirt elméleti képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám **folyó évi április hó 30-áig** bezárolag terjesszék be.

Nagy-Ényed, 1896. évi ápril hó 9-én. Zeyk Dániel, főispán.

691. 1-3.

Árverési hirdetményi kivonat.

A balázsfalvi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közbírré teszi, hogy „Albina” nagyszébeni takaréks és hitelintézet végrehajtható Buzilla Klement tóháti lakos végrehajtható szenedő ellen 29 frt 44 kr s jár. iránti végrehajtható ügyében a tóháti 304. sz. tjkvben A+ 1. r. 510 hr. sz. ingatlanára 40 frt. a 2. r. 1044. 1 hr. sz. a. 104 frt. a 3. r. 1228. 1 hr. sz. a. 42 frt. a 4. r. sz. a. bejegyezve volt, de időközben vásár útján Muntean Mirion tulajdonába átment s jelenleg annak nevére a tóháti 390 sz. tjkvben A 1. r. 1373 1 hr. sz. a. felveit ingatlanra 122 frt és ugyan a tóháti 304. sz. tjkvben A+ 6. r. sz. a. végrehajtható szenedő tulajdonánál bejegyzett 20852- ad rész legelőilletményre 122 frt megallapított kikialtási árban a végrehajtható árverést

elrendelte, s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1896. évi május hó 12-én délelőtt 10 órakor Tóhát községébenál megtartandó nyilvános árverésen a megallapított kikialtási árban alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók kötelesek az ingatlanok kikialtási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett arfolyammal számított óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §. értelmében a banatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbírósg tkvi hivatala. Balázsfalva, 1896. febr. 11-én.

694 1-1

Vörös Endre, tkvi kiadó.

110-1896. szám

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtható az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §a értelmében ezenél közbírré teszi, hogy a roznyói kir. járásbírósg 1895. évi 3976-95 számú végzése következtében Szontag József roznyói ügyvéd által képviselt Markó J. bórgyáros özég javára Hillinger Adolf marosújvári lakos ell n 338 frt 93 kr s jár. erejéig 1896. évi januar hó 19-én fogzatostított kielégítés végrehajtható útján lefoglal és 476 frtra becsült 220 kilo talpbőr, 10 kötés bélesbőrből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a marosújvári kir. járásbírósg 188-1896 sz. végzése folytán 338 frt 93 kr. tőkekötés, ennek 1895. évi aug. hó 7-ik napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 30 frt 22 krban bíróság mar megallapított költségek erejéig M. Ujvárt végrehajtható szenedő lakásán leendő eszközössere 1896. évi április hó 20-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kituztik és ahhoz a vevői szándékozók oly megjegyzéssel hiának meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107 és 108 §a értelmében készpénzfizetés mellett a legelőbbet ígérőnek lecsaron alul is el fognak adatni

Kelt Maros-Ujvárt. 1896. évi március hó 24. napján.

693. 1-1

Dergán János, kir. bírósági végrehajtható.

Sz. 275-1896. főisp.

Pályázati hirdetmény.

A kormányzatomra bizott Alsófehér vármegye balázsfalvi járásban. Balázsfalva székhelyvel, áthelyezés folytán a **járas** orvosi allomás üresedésbe jövéu. ezen 500 frt évi fizetés és 150 frt uti-árlányval javadalmazott a lasra ezenél pályázatot hirdetek és felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajtták.

hogy életkorukat, családi állapotukat, eddigi működésüket, továbbá az 1883. évi I. t. cz. 9. §-ban előirt elméleti képzettségüket és a nmélt. m. kir. belügyminiszter urnak 1893. évi 80.099. sz. szabályrendelete szerint tisztiorvosi vizsgálat sikeres letételét igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám **f. évi április hó 25-ig** bezárolag terjesszék be.

Nagy-Ényeden, 1896. április 1-én.

690. 3-3

Zeyk Dániel s. k. főispán.

4592-895. tkvi.

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság által a nagyenyedi kisegítő takarékpénztárnak Popa Mitru Onyá és neje Nekreale Ana elleni végrehajtható ügyében végrehajtható kérelmére a végrehajtható árverés 200 frt tőke, ennek 1892. évi március hó 29-ik napjától járó 8% kamatai, 21 frt 50 kr végrehajtható mar megallapított, valamint jelenlegi 6 frt 65 kr és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtható szenedő Popa Mitru Onyá és neje Nekreale Annának az intregáldi 108 sz. tjkvben A+ 335/1, 1101, 1103, 1107, 1109, 1209, 1216, 1222, 1238, 1242, 1267, 1301, 1310, 1342, 1356. 1, 1362, 1380, 1381, 1394, 1396, 1401, 1402, 1403, 1411, 1412, 1420, 1461, 1444, 1446, 1447, 1448. 1, 1448. 2, 1449, 1466, 1469, 1456, 1457, 1473, 1845. a. 1846, 1847, 1848, 1923, 1941, 1943, 1945, 2147, 2149, 2159, 2160, 2161, 2162, 2164, 2709, 3977 hr. sz. alatti ingatlanokra 1292 frt megallapított kikialtási árban elrendelte, az A+ 18. r. sz. 1387, 1388 hr. sz. a. ingatlanra a végrehajtható zalogjog csak feltétel-sen lévén megszerezve, arra az árverés elrende hód nem volt.

Az árverés 1896. évi május 9-ik napján délelőtt 10 órakor Intregáldi községben fog megtartatni.

Árverezni szándékozók végrehajtható kivételével tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy óvadékképp s értékpapirban letenni.

Vevő köteles a vételart az árverés j gerőre váltá után 3 egyenlő részletben, 15, 30, 60 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától 6% kamatokkal együtt a nagyenyedi kir. adóhivatalnál mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A banatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni. Az árverési feltételek a hivatalos órak alatt ezen kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságnál és Intregáldi község előljárogaságánál tekinthetők meg.

A kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság. Nagy-Ényed, 1895. október 20-án.

695 1-1

Csernátóni Vajda Péter, járásbíró.

Több mint 50 év óta sikerrel használtatik!

az

ESZÉKI SPITZER-KENŐCS

és az

ESZÉKI SALVATOR-SZAPPAN.

Valódi minőségben

csakis, mint eddig, ezentul is

Eszéken, felsőváros

DIENES C. J.-féle

gyógyszertárban készül és megrendelhető.

Szeplőket és májfoltokat,

valamint az összes

bőrtisztatalságokat biztosan eltávolít.

1 tégely valódi Spitzer-kenőcs	35 kr.
1 üveg valódi Spitzer-mosóvíz	40 kr.
1 darab valódi Salvator-szappan	50 kr.
1 doboz valódi Lyon rízspor 3 szinben 50 kr és 1 frt.	
1 tégely képszta	60 kr.

FIGYELMEZTETÉS!

Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el vannak látva, és keretik a t. közönség csakis **Dienes** fele eszéki kenőcsöt és szappant kérni és elfogadni.

Girner és Lingner

Jroda: Fötér 38. sz.

Papirzacskó- és Pénztári tömb Gyár, Könyvnyomda

vállalat

Nagy-Enyeden

Telefon-sz. 5. és 6.

Újdonságok
mindig nagy választékban

Modern berendezése, dús
fölszerelése s jeles mun-
ka-erőinél fogva képes
az erdélyrészi hasonnemű
vállalatokkal versenyezni
ugy az árak, mint a mun-
kák kivitele tekintetében.

öt gyorsajtóval működik
Nyomda

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

A „Közérdek”

a megye egyetlen politikai lapja. Egyike a vidék leg-
elterjedtebb lapjainak, s mint ilyen,

hirdetések közlésére

kiválóan alkalmas.

Aki tehát olcsón s biztos sikerrel akar hirdetni,
forduljon bizalommal lapunk kiadóhivatalához.